

101 NAČIN ZA

več aktivnosti z vašim psom!

NAJ VAŠ PES S POMOČJO ŠPORTNIH IGER • TRIKOV • MENTALNIH IZZIVOV
• SPRETNOSTI • POVEZOVALNIH VAJ • POSTANE SUPERPES!

Kyra Sundance

SVETOVNO ZNANA VADITELJICA PSOV

AVTORICA KNJIGE 101 PASJI TRIK

101 način za
več aktivnosti z vašim psom!

101 način za več aktivnosti z vašim psom!

Naj vaš pes s pomočjo
športnih iger • trikov • mentalnih izzivov
• spretnosti • povezovalnih vaj
• postane superpes!

Kyra Sundance

Vse pravice pridržane. Ničesar iz te knjige se na noben način ne sme reproducirati brez predhodnega pisnega dovoljenja lastnika avtorskih pravic. Prepovedano je javno objavljati knjige ali njenih delov, distribuiranje in dajanje v najem. Vse slike v tej knjigi so bile reproducirane z vednostjo in predhodnim soglasjem fotografov, ki so jih posneli. V primeru, če bi bile kršene avtorske ali katere koli druge pravice, ki so povezane z vsebino te knjige, producent, založnik oziroma tiskar ne bi prevzeli nobene odgovornosti. Po najboljših močeh smo se potrudili, da so v skladu z informacijami, ki smo jih dobili, ustrezno navedeni vsi avtorji. Opravičujemo se za morebitne nejasnosti; netočne ali pomanjkljive informacije pa bomo odpravili v naslednji izdaji te knjige.

Prva izdaja:

Quarry Books, članica Quayside Publishing Group, Gloucester, Massachusetts, ZDA.

© 2010 Kyra Sundance

© 2010 DEBORA, za izdajo v slovenskem jeziku

Založila in izdala: DEBORA, Ljubljana

Za založbo: Janislav Peter Tacol

Ljubljana, 2011

Prevod: Dora Debeljak

1. izdaja, 1. natis

Lektoriranje: Manja Gorinšek

Naklada: 2.000 izvodov

Uredil: Janislav Peter Tacol

Cena: 29,50 EUR

Oblikovanje: Sundance MediaCom (www.sundancemediacom.com)

®™ »Do More With Your Dog!« (»Bodite aktivnejši s svojim psom!«) je registrirana blagovna znamka Kyre Sundance (www.kyra.com).

Zaradi različnih pogojev, materialov in veččin založba in proizvajalci različnih izdelkov ne prevzemajo nobene odgovornosti za nezadovoljive rezultate ali poškodbe, ki so posledica neustrezne rabe orodij, materialov ali podatkov.

Recept na str. 199 je objavljen z dovoljenjem založbe Quarry Books.

Fotografija na naslovnici: Nick Saglimbeni (www.slickforce.com)

Fotografije na zadnji naslovnici: © Gonzalo Azumendi/agefotostock.com (zgoraj levo); Karen Hocker Photography (zgoraj na sredini); Steven Donahue / See Spot Run Photography (zgoraj desno); Christian Arias (spodaj desno). Avtorji preostalih fotografij so navedeni na str. 205.

Natisnjeno v Singapurju.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

636.7.088(035)

SUNDANCE, Kyra

[Sto in en]

101 način za več aktivnosti z vašim psom! : naj vaš pes s pomočjo športnih iger, trikov, mentalnih izzivov, spretnosti, povezovalnih vaj postane superpes! / Kyra Sundance ; [prevod Dora Debeljak]. - Ljubljana : Debora, 2011

ISBN 978-961-6525-71-8

254232832

Za vse lastnike, skrbnike in ljubitelje psov in mačk:

PSI-in-MUCI-HIATRIČNA SVETOVALNICA na spletu www.psi-ha.si

Druge specialne spletne strani založbe Debora:

www.najhrana.si, www.paparica.si, www.orgazmicna.si

Spletna knjigarna: www.debora.si

On je tvoj prijatelj, partner,
zaščitnik – tvoj pes.
Ti si njegovo življenje, ljubezen,
vodja. Zvest, vdan
in tvoj bo, dokler mu ne odbije
zadnja ura.
Bodi vreden tako močne
predanosti.

— Anonimni pisec

VSEBINA

NEKAJ BESED AVTORICE	8
UVOD	10

1 HITROST

Agility	12
Slalomske dirke	14
Flyball	16
Flygility	20
Dirka čez ovire z vonjanjem	21
Lov na vabo	22
Dirka čez ovire za terierje	24
Dirke jazbečarjev	25
Sledenje goničev	26
Psi kurirji	28

2 SKOKI

Skok v višino	30
Skok v daljino	32
Skakanje skozi obroč	34
Poskoki čez kolebnico	36
Skok čez štafetno palico	38
Pasja akrobatika	40

3 VLEKA

Dirke vlečnih psov	42
Potovanje s pasjo vprego na trikolesnem vozu	43
Scotering – vleka skuterja	44
Bikejoering – kolesarjenje s psi	45
Skijoering – vleka tekaških smučí	48
Pasji kros (canicross/caniteering)	50
Pasji karting (vleka vozov)	52
Vleka bremena	56

4 PLJUSK

Plavanje	58
Veslanje stoje na deski	60
Vožnja s kajakom	64
Dršenje na deski (surfanje)	66
Skimboarding – surfanje na plitvi vodi	69
Jadrnanje na deski (windsurfing)	70
Potapljanje s pomola	72
Reševanje iz vode	74
Hidroterapija	76
Lov na podgane pižmovke	77

5 VONJAVE

Odkrivanje vonjev	78
Iskanje tartufov z vohanjem	80
Sledenje	82
Reševanje	86
'Pasji' detektiv	88
Psi jamarji	89
Igra – lov na ptiče	90
Ohranjanje živali in rastlin v naravi	92
Lov z umetno sledjo	94

6 IGRE

Prinesi	96
Leteči disk	98
Metanje diska v prostem slogu	100
Rolkanje	104
Tetherball – nihajoča žoga	106
Nogomet	107
Pasji tabor	108
Psi skavti	109

7 SPORAZUMEVANJE

Urjenje s piščalko	110
Urjenje s klikerji	112
Znaki z rokami	114
Prinašanje na terenu	116
Učenje slepega ali gluhega psa	120
Živalski sporočevalec	121

8 NADZOR

Mala pasja šola	122
Dobri pasji občan	124
Pasji projekt za mlade	126
Rally-O	128
Tekmovanje iz poslušnosti	130
Pes za zaščito (Schutzhund)	132
Zganjanje črede	136
Preganjalec gosi	138
Pasji vaditelj	140

9 V SOJU ŽAROMETOV

Pasji prosti slog	142
Ekipa za urjenje paradnih psov	144
Lepotna pasja tekmovanja	146
Tekmovanje družnih psov	148
Mladi vodniki	150
Živalski igralci	152
Pasji manekeni	156
Parade domačih živali	157
Tekmovanje v pasjih trikih	158
Pasji akrobati	160
Tekmovanje v podobnosti	162
Tekmovanje grdih psov	163
Ustvarjalno urejanje psov	164

10 PRENOVA

Doga	166
Masaža	168
Dan v toplicah/nega	170
Planinarjenje in taborjenje	172
Leteči pes	174
Pasji park za pse brez povodca	176
Psi, ki molijo	177

11 POMOČ

Terapevtski psi	178
Opismenjevalni psi	180
Pasji ambasador	180
Rejnik mladička, ki bo postal pes vodnik	182
Delovni psi	184
Postanite pasji rejnik	186
Tekajte s psom iz zavetišča	187
Prostovoljne pasje patrolje	188
Telesno prizadeti psi	190
Psi krvodajalci	191

12 SPRETNOSTI

Slikanje s tačkami	192
Spominski kamen z odtisom pasje tačke	196
Domači pasji priboljški	198
Fotografiranje psov	200
Zabave za rojstni dan	201

VIRI	202
FOTOGRAFIJE	205
STVARNO KAZALO	206
DRUGE KNJIGE KYRE SUNDANCE	207
O AVTORICI	208

*Bodite aktivnejši
s svojim psom!*

www.psi-ha.si

PREDSTAVITEV

Psa usmerja njegov vodnik, žival pa tekmuje za najhitrejši čas in največjo natančnost na ovirah. Na vsakem tekmovanju se ubere drugačna pot.

Ta zlati prinašalec se, preden odskoči z gugalnice, dotakne rumenega mesta stika.

Agility

Pasji agility so navdihnili tekmovanja v skakanju konj. To je tekmovanje, pri katerem pes pod vodstvom vodnika manevrira po progi, polni različnih ovir; to so višinske ovire, gugalnice, slalom, obroči (gume), palisade – A, mostovi (dvignjene gugalnice), tuneli in mize. Na vseh tekmovanjih se ovire razporedijo v različnem vrstnem redu znotraj 30 x 30 metrov velikega tekmovališča. Vodniki tik pred začetkom tekmovanja dobijo **načrt proge** z navodili, katero pot mora pes ubrati pri premagovanju ovir. Vodniki se lahko sprehodijo po progi in načrtujejo strategijo, psi pa v ring ne smejo vstopiti dokler niso na vrsti.

Hkrati po poti tečeta en vodnik in en pes, tekmuje se za najhitrejši čas.

Voditelj teče ob psu, vendar se živali in ovir ne sme dotakniti. Psa vodi z besednimi ukazi in telesno govorico. Če se zgodi kakšna napaka, če recimo pes teče mimo prave ovire, se odbijejo točke. Pes je izločen iz tekmovanja, če stori kakšno večjo napako; če recimo na tla sklati palico na višinski oviri; če se loti neke ovire v napačnem vrstnem redu ali odskoči od neke ovire, kot je recimo gugalnica, ne da bi se dotaknil rumenega dela (kar imenujemo **mesto stika**). Cilj vsakega vodnika je preteči **pot brez napak**.

Načrt proge

OPREMA

Psi iz varnostnih razlogov ponavadi tečejo »goli«, brez ovratnice. Na cilju se psa pogosto nagradi z igro z **vlečnim povodcem**.

KAKO ZAČETI

Naučite psa, kako se zaustaviti na mestu stika. Njegovo pozornost usmerite na znamenje s približkom (hrano) na dnu gugalnice.

**SPOZNAJTE
SUSAN
GARRETT
SVETOVNO
PRVAKINJO
V AGILITYJU,
ONTARIO,
KANADA**

»Pri agilityju gre izključno za sodelovanje med psom in vodnikom, četudi ste šele začetnik. Sodelovanje, ki se razvije pri vadbi agilityja, okrepi vez s psom.

Preden začnete psa uriti na ovirah, se lotite osnovnih veščin doma: psa naučite ukazov »prinesi« in »vrni se«. Izogibajte se poškodbam. Psa spravite v dobro kondicijo. Čez višinske ovire naj skače le, če zlahka otipate njegova rebra. Odlična shujševalna metoda je plavanje.«

SUSANIN NASVET: »Večina vrhunskih tekmovalcev v agilityju psa nagradi z igračo, predvsem s kakšno vlečno igračo. Ko boste pri psu razvili željo po vleki, boste imeli v rokah zares zaželeno nagrado, s katero ga boste motivirali!«

IDEALNI PSI ZA TA ŠPORT:

Psi se razlikujejo po višini, zato so v agilityju uspešne številne pasme. Škotske mejne ovčarje, avstralske ovčarje in druge pastirske pse smo vzredili zato, da bi hitro in okretno zganjali živino – hitrost in okretnost pa sta lastnosti, ki se v agilityju dobro obneseta.

PREDSTAVITEV

Zakaj ne bi peljali svojega najboljšega prijatelja na moko in vetrovno jadranje na deski!

Mešanec z labradorcem se vozi na kljunu jadrane deske svojega lastnika na otoku Oahu na Havajih.

Jadranje na deski - windsurfing

Kadar jadrate na deski (ali **deskate na vodi**) skupaj s psom, pes stoji ali leži na sprednjem delu deske, medtem ko vi jadrate. Jadranje na deski morate kar obvladati, preden poskusite vključiti še psa. Jadro je težko in, če z njim ne upravljate varno, lahko psa hudo udari.

OPREMA

Uporabite veliko, močno plovno desko, ki je na sprednjem delu oblazinjena. Močno priporočamo rešilni jopiček za psa, ki ne poskrbi le za to, da ostaja na površini vode, ampak je tudi bolj viden, če pade v vodo.

SPOZNAJTE RAYA MASTERSA IN SEVINA MAUI, HAVAJI

»Sevina sem našel zapuščenega, privezanega na poštni nabiralnik ... in to na svoj rojstni dan! Je mešanec med ovčarjem in terierjem (vsaj mislim tako). Rad preživlja čas z mano na vodi – pravzaprav mi sploh ne dovoli, da bi bil na vodi sam. Jadrava zelo hitro, glisirava in ostro reževa obrate proti vetru.«

IDEALNI PSI ZA TO DEJAVNOST:

Majhni psi, kot je Jack Russell terier, se dobro namestijo na desko, obnašajo pa se tudi v smislu »daj ga«, zato z užitkom »napadajo« prihajajoče valove.

KAKO SE LOTITI JADRANJA NA DESKI

Če ste izkušen jadralec na deski in bi radi s seboj peljali svojega psa, ga naučite, kako postati varen in samozavesten mornar.

Preden psa seznanite s katerikoli vodnim športom, ga naučite, da bo postal zanesljiv plavalec (stran 58). Na strani 68 so navodila za seznanjanje psa z desko. Zajahajte desko v plitvi vodi, naj se pes navadi ohraniti ravnotežja na njej.

Skupaj vadita tehniko za lastno reševanje. Odpnite sistem za spuščanje oziroma napenjanje jadra med vožnjo, dvignite jadro in namestite jambor in deblo na zadnji del deske. Zajadrajte do obale s psom na 'krovu'.

DVIGANJE JADRA

Pes naj se navadi na desko, preden dvignete jadro. S pomočjo **dvigne** vrvi jadro počasi dvigajte, ne izvajajte **vodnega starta**, ki je hitrejši.

OBRAT V VETER

Pri **obratih v veter** se obrne smer jadrnanja, jadro se zavrti čez zadnji del deske. **Obrat proti vetru**, pri čemer jadro potuje čez kljun, ni priporočljiv, saj bi lahko s tem ovirali psa.

PREDSTAVITEV

Certificirani terapevtski psi razveseljujejo ljudi, katere obiskujejo v bolnišnicah in drugih ustanovah.

Osemletni novofundlandec in terapevtski pes Gus je v uteho pacientki na pediatri ni kliniki. Gus je bil posebej izšolan za obiskovanje otrok.

Terapevtski psi

»Zakaj prihajate?« je vprašala pacientka, medtem ko je božala terapevtskega psa.

»Kako pa se počutiš, ko božaš mojega psa?« jo je vprašal lastnik psa. Pacientka se je nasmehnila: »Lepo mi je.«

»Zato prihajam.«

Če se javite za prostovoljno **ekipo s certificiranim terapevtskim psom**, boste svojega psa delili z drugimi. To vas bo osrečilo; ljudem, ki jih boste obiskovali, pa se bo zarisal nasmeh na obraz. Terapevtski psi nudijo brezpogojno ljubezen in toplino ljudem, ki preživljajo težke čase, so jim v uteho in jih odvrnejo od misli na stres ali bolečino.

Terapevtski pes mora predvsem dovoliti neznanecem, da ga božajo ali objemajo, in v tem stiku tudi uživati. Psa je kdaj treba dvigniti v pacientovo naročje ali na posteljo, morda mora tja splezati sam, in tam udobno sedeti ali ležati. Nekateri psi dodajo še kaj več in izvedejo nekaj preprostih trikov.

Mnoge bolnišnice so ponosne na to, da v njihovo ustanovo prihajajo terapevtski psi in priznavajo koristi, ki jih lahko imajo takšni obiski na zdrave pacientov. Te načrtovane obiske lokalnih skupin terapevtskih psov ponavadi koordinirajo oddelki za prostovoljce. Terapevtski psi ne obiskujejo le **bolnišnic**, ampak hodijo tudi v **domove za ostarele**, **domove za osebe s posebnimi potrebami**, **hospice**, **šole** in **zavetišča**, pomagajo pa tudi **premagovati stres ob katastrofah**.

OPREMA

Ko ekipe terapevtskih psov pridobijo certifikat, na obiskih nosijo uniformo. Vodnik ima ponavadi potiskano majico, pes pa značilno **ogrinjalo**.

KAKO ZAČETI

Terapevtski psi lahko pridobijo certifikat po več preizkusih, ki jih opravi certificiran ocenjevalec. Ocenjuje se temperament, včasih poteka tudi preizkus za **dobrega pasjega državljana** (glej stran 124). Preizkusi se še odzivanje psa na neobičajne zvoke in vedenje, recimo na človeka na vozičku, na berglah ali kakšnih drugih pripomočkih, ali pa na človeka, ki se nepovezano giblje ali govori.

**SPOZNAJTE
CAROLE
KELLY IN
QT-JA
PREIZKUŠEVALKO
/ OPAZOVALKO
TERAPEVTSKIH
PSOV**

»V pasji terapiji delam že 25 let in tako zelo me osrečuje dejstvo, da s QT-jem pomagava drugim, da se bolje počutijo.«

CAROLIN NASVET: »Socializirajte svojega psa. Vsepovsod ga jemljite s seboj. Ne silite ga, da se približa stvarjem, ki se jih boji, ampak mu dajte čas, da jih sam razišče. Prosite ljudi, naj ga pobožajo.«

IDEALNI PSI ZA TO DEJAVNOST:

Terapevtski psi so psi vseh velikosti in pasem. Najpomembnejša lastnost terapevtskega psa je njegov temperament. Takšen pes mora biti prijazen, potrpežljiv, samozavesten, nežen in sproščen v vseh situacijah. Terapevtski psi morajo uživati v stiku z ljudmi, v božanju in objemanju, četudi jih včasih kdo nerodno boža ali objema.

Niso vsi psi primerni za vse vrste okolij. Nekateri se bolje znajdejo z otroki, drugi so primernejši za odrasle. Različni psi se na vznemirjeno ali nepredvidljivo vedenje odzovejo bolj ali manj sproščeno. Terapevtski psi morajo biti stari najmanj eno leto.

PREDSTAVITEV

Vaš pes lahko z malo pomoči ustvarja edinstvene in lepe slike.

Čivava Zee na dobrodelni prireditvi, na kateri zbirajo denar za zavetišče za živali, dodaja svoje 'tačne' odtise na platno z odtisi psov, ki so na voljo za posvojitve.

Slikanje s tačkami

Zabavajte se s svojim psom, ustvarjajte trajne spomine in izvirne umetnine. Slikajte s tačkami. Najpreprostejša metoda je **partnersko slikanje s tačkami** (glej sliko na levi). Na trdo površino položite papir za plakate. V papirnate krožničke stisnite otroške barve v različnih odtenkih in vanje nežno potisnite pasje tačke. Psa peljite po papirju, nastala bo umetnina, vredna impresionistov!

Pri **ciljnem slikanju s tačkami** se pes nauči **ciljati** (se dotakniti s tačko) krožniček z barvo, nato pa se dotika platna. (Na strani 154 so navodila, kako naučiti psa, da se bo dotaknil tarče). Pes lahko nosi škorenjčke, ki posrkajo barve, nastale bodo prikupne črte. Če želite, da je slika videti nežnejša, poskusite z vodenkami.

Mojster se lahko nauči v gobčku držati čopič v obliki črke T in slikati z njim. Čopič pomočite v barvo, psa pa naučite, kako se ga prime za držalo in se z njim dotakniti platna.

Umetninam svojega psa dodajte še svojo ustvarjalno noto, izdelajte **slike cvetlic s tačkami**. Na platno pritisnite odtis tačke, nato pa s sliko zaključite. Odtise spremenite v pisane cvetlice.

Izdelujte **praskalne slike** na praskalnem papirju. Papir bo na začetku črn, ko pa bo pes popraskal po njem, se bodo spodaj razkrile prekrasne barve.

Sliko uokvirite in matirajte. Obesite jo na steno, oblikujte čestitke z odtisi tačk ali pa se preizkusite v lončarjenju, poslikajte ga po svoje. Naj se vaš kuža s **tačko ne pozabi** čitljivo podpisati v spodnji kot svoje mojstrovine.

OPREMA

Uporabite nestrupene barve za otroke, ki se jih da sprati, ali bogato mešanico barv. V vodi raztopite barvne praške.

KAKO ZAČETI

Na naslednjih straneh si oglejte različne primere tačnih slik. Preden tačko potopite v barvo, mora biti za kasnejše čiščenje vse že nared (recimo vedro ali otroški bazenček, napolnjen z vodo).

SPOZNAJTE PATSY HELMETAG IN EDDIEJA SLIKARKO CVETLIC S TAČKAMI

»Nekega dne sem slikala v svojem ateljeju, ko je moj labrador Eddie ponesreči stopil na odprto tubo rumene barve in nato naredil nekaj korakov čez papir. Moj partner se ni razžejal, ampak je odtise okrasil in glej ga zlomka – umetnost!

Rumeni odtisi Eddiejevih tačk so prerasli v posel, s partnerjem pa prodajava komplete za spreminjanje pasjih odtisov v cvetlične slike. Vsak pes je lahko 'tačni' Picasso!«

PATSYJIN NASVET: »Vsak odtis tačke je edinstven. S partnerjem hočeva ohraniti vsak odtis kot celoto, zato na tistih mestih ne slikava.«

IDEALNI PSI ZA TO DEJAVNOST:

Nekateri psi že po naravi več praskajo oziroma se s tačkami bolj dotikajo stvari kot drugi psi, kar lahko vpliva na vrsto slikanja z odtisi tačk, ki se ga boste lotili. Večina psov raje slika s točno določeno tačko; so ali levičarji ali desničarji. Psa spodbujajte, da bo slikal s svojo dominantno tačko. .

101 aktivnost za vas in vašega psa!

Vedno se je težko spraviti h gibanju in prekiniti ustaljene navade, vendar psi znajo poskrbeti, da se v aktivnostih, ki jih izvajamo z njimi, bolj zabavamo. **FOTOGRAFIJE, KI JEMLEJO DIH**, in **PREPROSTI OPISI** vas bodo navdihnili za nove dogodivščine z vašim psom. Pri vsaki aktivnosti pa se pojavlja tudi razdelek »**KAKO ZAČETI**«, v katerem se boste naučili tistih veščin, s katerimi vam bo zares uspelo!

KYRA SUNDANCE je svetovno priznana izvajalka akrobatskih točk s psi, vaditeljica psov in avtorica svetovnih knjižnih uspešnic. Kyra je uvrščena v sam vrh tekmovalcev v tekmovalnih pasjih športnih disciplinah; v številnih dejavnostih, ki jih predstavlja v tej knjigi, se je že izurila. Kyra predava o pozitivnih metodah urjenja psov. Že nešteto ljubiteljev psov je spodbudila k temu, da so stopili iz hiše in postali aktivnejši s svojimi psi!

PSI-IN-MUCI-HIATRIČNA SVETOVALNICA
na www.psi-ha.si